

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanulóknak egész évre 6 korona

Felolós szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen bétenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Drágaság.

— A székely kongresszusnak ajánlva. —

Székelyudvarhely, aug. 19.

A drágaság azt jelenti, hogy ugyanazért az áruért ma több pénzt kell fizetni, mint azelőtt. Ezt másképpen úgy is lehet kifejezni, hogy a pénz lett olcsóbb és az áru drágább. De viszont azt is tudjuk, hogy a kinek pénzre van szüksége, csak nehezen és terhes feltételek mellett szerezheti meg. Emelkedő árak és emelkedő kamatláb, ez ma a gazdasági élet világszerte mutatkozó jellemvonása. Ennek nyomában jönnek aztán a társadalom különféle bajai. Osztályok, foglalkozási ágak egymással való harcza, gyűlölködő ellenségeskedése, bizonyos, mindinkább terjedő elégedetlenség az állami és társadalmi berendezésekkel, széthuzás és széttagoltság a társadalom különböző rétegeiben, a melyek mindegyike a másik rovására akar élni, érvényesülni, helyzetén javítani.

Ezek — ismételjük — világszerte tapasztalható aggasztó és szomorú jelenségek, de ez annál kevésbé lehet vigasztaló ránk nézve, mert nálunk fokozott, helyenkint hatványozott mértékben nyilvánulnak. Ennek a gazdasági folyamatnak az okai még nincsenek felderítve, a tudomány nehezen tart lépést az élet rohamos változásaival és fejlődéseivel, da annyit mégis meg lehet állapítani, hogy ezek a jelenségek együtt járnak a kultúra, különösen a gazdasági kultúra fejlődésével, a termelés és fogyasztás

nagyarányu emelkedésével, a szegényebb, rosszabb sorban élő népesség elötörékvésével az igényekben Talán része van ebben a folyamatban az államok általános elzárkózási rendszerének, a végletekig vitt protekcionizmusnak, az állami igazgatás fokozott szükségleteinek De éppen mert ily mélyenfekvő és szerteágazó, az egész világ kulturális és szociális fejlődésében gyökerező okokról van szó, világos hogy ezeket a bajokat ánkétekkkel, elméleti fejtegetésekkel, máról holnapra megvalósítható rendszabályokkal megszüntetni nem lehet.

De másrésről az is tagadhatalan, hogy reánk ez a baj sokszoros sulylyal nehezedik. Mert más szerencsésebb államokban meg van az a vigasztalás, hogy ott ennek a fejlődésnek az előnyeit is élvezik, nemcsak a hátrányait. Ott, a hol hatalmas ipar van, meg tőkék halmozódnak össze, a hol a szegényebb néposztályok nyomora mellett, nagy jólét és gazdagság van, ott ha kiáltóbbak és bántóbbak is a szociális ellentétek, de közelebb van a kiegyenlítés lehetősége. Ottan a megélhetés küzdelmeiért kárpótol a fejlettebb, kulturáltabb élet. Egy gazdag városban, a hol jó kövezet van, jó sétányok vannak, jó ivóvíz van, higienikus berendezések vannak, ingyenes iskolák, jól berendezett kórházak, ott a szegénység is könnyebben elviselhető. A minthogy ott, a hol a társadalom maga gazdag, a szegényebb rétegek előbb-utóbb eljutnak a kívánatos jóléthez.

De a mi bajuk azért olyan sulyos, mert

mi ennek a nagy világfejlődésnek csak a hátrányait érezzük, a kedvezéseit alig. Nálunk nincsen nagy és hatalmas ipar, nincsen nagy termelés, nincsenek nagy tőkék. Nálunk az állam és a közégek csak nagy áldozatok árán és csak nehezen tudnak lépést tartani a kor és a fejlődés igényeivel. Mi egészben véve szegények vagyunk. Mi azt a negyven évet, a mely idő alatt más nemzetek oly hatalmasan fejlődtek, gazdagodtak és haladtak, eltöltöttük pártharcokkal, meddő politikai küzdelmekkel. Hogy közben állami életünket nagy lábbon rendeztük be, sok hivattalal rengeteg és folyton szaporodó személyi kiadásokkal, ez nem javított, inkább rontott a helyzetünkön.

A nemzet társadalma rég tudatára ébredt annak, hogy a meddő közjogi és politikai ábrándok helyett a gazdasági érdekeivel, a mindennapi élet gondjaival kell foglalkozni. De ez a tudat is egyelőre nagyon zavaros formában jelentkezik. Általános béktelenségben, a különböző rétegek gyűlölködésében és ellenségeskedésében. Osztályok, foglalkozási ágak egymást okolják, egymást támadják, — mondhatni — egymást gyilkolják. Ezek lázas tünetek, a melyek — hiszszük — csak hamar el fognak múlni, hogy tért adjanak egy tisztultabb gazdasági felfogásnak.

A fősulyt egy olyan gazdasági politikára kell helyezni, mely alkalmas arra, hogy bennünket inferioris helyzetünkől kiszabadítson. Magyarország gazdasági alapjai egészségesek. Ter-

Női szépség.

II.

Talán kedvesebb volna Önnek Asszonyom, ha én a nőapostolok írásaiból modern meghatározásokat közölnék, de lássa az én lelkemet most az a magasabb gondolat tölti el, mit a teremtés hajnalán mondott az Isten: „nem jó az embernek egyedül lennie, teremtek azért neki *segítőtársat!*” A nő hivatását szebben nem lehet kifejezni, mint mikor azt mondjuk, hogy ő segítőtárs

Higgye el Asszonyom, a teremtés történetének ez a legszebb gondolata. Az a nő, ki gyöngye lelkével bünbe döntötte az embert, gyöngéd lelkével az erény útjára vezet. Mikor az éden bezárul mögötte, a régi boldogság romjain épít neki egy új édent a szive szerelmével. Mikor az élet küzdelmében verejték gyöngyözik homlokán, odamegy és gyöngéd kézzel letörli azt. A bünre csábító Éva az embert igazi életre segítő Éva lesz.

Ez a női hivatás legmagasabb része és ez az otthon megteremtéséhez fűződik.

Othton! bübajos szó ez, — mi férfiak tudjuk ezt legjobban Asszonyom, telve szépséggel és gazdagsággal. Oh ne gondolja: nem a kastélyok, nem is a konyhók kiváltsága ez, hanem a nők világa. Igazi nő nélkül lehet a kastély elhagyatott, mint a dűledező várrom, melyen futó vendégként köszönt át a süvítő szélvész, és lehet a konyhá gazdagabb, mint a király kincsháza az igazi nő által.

Az otthon teremtő és gondviselő istene: a nő. ahová az igazi nő jön, ott van az otthon. És ha nincs más a feje fölött, csak a fénylő csillagtábor, és semmire világít a lába előtt, mint egy picziny szentjánosbogár a hideg harmatos fűben, ahol ő van, ott mégis az otthon van! . . .

Az otthon maguk teremtik meg Asszonyom a saját lelkük szerint. Az izlés, rend, melegség, mely ott körülvesz, az önök lelkének a visszasugárzása. Lehetetlen, hogy észre ne vette volna, hogy vannak szép lakások, melyekben mindig idegenként is egyszerre otthon vagyunk. Abban didereg a lelkünk, ebben csodás melegség veszi körül. A mozdulatlan butorok közt mint a lelkek subanása ott bolyong valami: az otthon teremtő nő szépsége az, higgye meg Asszonyom! . . .

Ez az otthon egy békés hajlék a széles harcmezőn. Ott keres a férfi nyugalmat, új erőt. Mikor a nehéz küzdelemből hazatér, sebzett lelkére itt köt tépést a hű segítőtárs: a nő. Azt a sok csalódást, kiábrándulást, mit a nyilvános élet okoz a férfinak, felejteti csendes boldogságával az otthon.

Ez is a női hivatása! Felejtetni a férfival azt, mit felejtene kell, és a lelkébe jegyezni azt, mit megtartani kell! . . .

Oh mert az élet a férfi hitét, — mint szélvész az utszéli fát, — rutul megtépdési. A mindennap harcizaja elnémítja a gyermekkor álmait, a vallás, az erkölcsi tanításait. Oh mi lenne a férfiból, ha ott nem állauának mellette Önök, Asszonyom. Urrá lenne föltűntünk a kishitűség, önzés, hiteltelenség és oltemetne sötét hullámával a világfájdalom.

Ne tartson rajongónak Asszonyom, ha azt mondom: hogy a nő az Isten küldötte, ki a nehéz küzdelemben is az erényt védelmezi. Olyan szépen mondja Madách, hogy midőn elmél a férfi lelkébe az égi szó, a nő tisztább lelke akkor is meghallja azt és annak szívére átszűrődve, mint költészet és dal száll felénk

A nőknek ezt a világot kell örizniök, mert ebben gyökerezik a férfi idealizmusa. Ennek a világnak csendes nyugalmit és tiszta derűjét látva, felejt

a férfi a külső világ bűnösségét, s azért a boldog verőfényért mi őt körülveszi, felejt az élet csalódásait és gyötrelmét.

A nő a férfi segítőtársa. Együtt vándorolnak az életútján, együtt könyörködnek a tavasz virágzásában és együtt könyeznek az ősz lombhullásakor. Együtt örülnek, s a megosztott öröm nagyobb lesz, együtt szenvednek és a megosztott fájdalom kisebb lesz. Az igazi nő a férfi lelkének részese és érzésének osztályosa.

Az igazi nő még ennél is több Asszonyom. Az igazi nő a férfi munkatársa. Vele együtt dolgozik és fáradozik. A teremtő férfi lelkéből kipattant eszme az ő lelkét is átjárja. És mikor visszaérkezik, ugyanaz és mégis más, egészen más. A férfi teremtőerőjén kívül a női lélek gyöngéd himpora is ott csillog rajta és a maga nőies fiuomságával bearanyozza azt, mint tavasz nyílásakor napsugár az enyhe permetegyet.

Asszonyom, talán a legnehezebb, de a legszebb női hivatás abban áll, hogy a nő értse a férfi munkáját és abban támogassa. Az a nő, kit nem érdekel ez a munka, aki szinte tüntet azzal, hogy a kenyérkeresés gondjával nem törődik, aki a maga külön útján jár, nem tekintve senkire-semmire, az lehet még olyan szép, mi igazán szépnek nem tartjuk Asszonyom.

A nemes élet csodálatos philosophusa, *Ruskin*, — kit a nő egyiránt megtanított szeretni és csalódní, azt mondja, hogy „a nőnek minden tudást meg kell adni, amellyel férje munkáját megértheti és támogathatja. De ne mint tudást adják meg neki, ne úgy, mintha a tudás nála cél lehetne, hanem hogy tudjon érezni.”

Nagy igazság ez, bárcsak megtanulná minden nő.

műföldünk, fánk, vizünk van bőven. Népünk munkabíró és tehetséges. A mi nálunk hiányzik, az a parlagon heverő értékek kellő kiaknázása: az intenzívebb munka, mely javakat termel és gazdagságot hoz. Ehhez egy átfogó nagy reformmunka kell.

Ezekre a feladatokra utaltak a most elmúlt parlamenti vitákban. „Többet termelni.“ Javakat teremteni, hogy legyen miből a fokozódó szükségleteket kielégíteni. Ehhez a kormány és törvényhozás nagy, rendszeres és célravezető munkája kell, de egymagában még ez sem elég. A mai békétlenkedő, egymással harcoló, féltékenykedő és gyűlölködő társadalmi rétegekben ki kell fejlődni az egymásra utaltság érzésének. A nemzeti irány legkonzervatívabb képviselőinek előbb-utóbb meg kell érteni, hogy a nemzeti társadalmat csak a hasznos, jólétet adó, jövedelmező munkában lehet egyedül egyesíteni. Viszont a legszélsőbb szociális teóriák hívei is előbb-utóbb megértik, hogy a munka csak ott harcolhat sikerrel a tőkével, a hol tőke van és a javak igazságosabb elosztásáról csak ott lehet szó, a hol van mit elosztani. Ha ezt megértik, akkor a társadalom összes rétegei egyesülhetnek az intenzívebb, javakat termelő, jólétet fokozó nemzeti munkában, a nélkül, hogy külön érdekeikről, külön felfogásairól, külön világnézetükről le kellene mondaniok.

BELFÖLD.

Munkaszünet felfüggesztése. Szent István király napja a folyó évben szombatra esik s így két munkaszüneti nap közvetlenül követi egymást, minek következtében a kötelező munkaszünetre vonatkozó rendelkezések fentartása mellett a forgalmi élet nem csekély részében egyfolytában csaknem 48 órán át szenvedne fennakadást. Miután a forgalom ily mérvű szünetelése főképen az élelmezéssel kapcsolatos, de egyéb iparágaknál is, a közönségre előrelátó hatóság sok hátránnyal járna, az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. törvény cikk 3. §-a alapján a kereskedelemügyi, a belügyi és földművelésügyi miniszterekkel egyetértéssel,

Ez a tisztább boldogság, a nemesebb életközösség alapja. Talán ennek sejteése élt az Ön lelkében is asszonyom, mikor olyan szépen azt mondotta, hogy a nő a lelkével is érez, s a szívével is tud. Az Önök finom ítélete behatol az élet nehéz kérdéseinek a mélyére s megvilágítja az előttünk elrejtett részeket. Tulajdonképpen sohase szabadna férfinak nagy dolgokban határozni, míg egy nő ítéletét meg ne hallgatta volna. A férfi határozottsága könnyen kiméltelenségre, meggyőződése türelmetlenségre, következettsége erőszakosságra vezet. A Önök finom lelkülete az Asszonyom, mi megóv ezektől a túlzásoktól.

Általában a női lélek az, mi kiegészíti a férfi lelkét. Mert a teremtő bölcsesség szerint mindegyik más és mindegyik a másikra szorul. És a lélek vonzalma nem egyéb, mint ama öntudatlan vágyódás, mellyel mindegyik a maga kiegészítő részét keresi.

És lássa ezzel a felfogással szemben hiába említi, hogy minden nő nem teljesítheti saját otthonában ezeket a kötelezettségeket. Hiába mondják, hogy sokan az otthon romjainál ülnek és eltemetett boldogságukat siratják; azt is, hogy sokan nem kötik életüket férfihoz, hanem maguk állnak ki a küzdőtérre.

Oh higgye meg Asszonyom, a nő mindig találhat olyanokat, kik az ő segítő munkájára rászorulnak. Csak nézzen komolyan a világba, csak kereszen munkakört, bizonyára találni fog.

Amikor itt ülök az asztalomnál s nézem a fehér hópihéek szálongását, úgy eltűnök *Ruskin* egy mondásán. „Azt hiszem, — így szól, — egy férfi sem élt igazi életet, hanem csak az, kit a nő szereleme megbóbitott, bátorasága megerősített, s a szíveből csepegtetés vezetett...“

Tegye le egy pillanatra az írásomat Asszonyom, és gondolja el: mennyivel szebb lenne ez a világ, ha minden nő csak egyetlenegy férfit megjavítana, s csak egyetlenegy lélekben felébresztené a tisztaság és az igazi szépség gondolatát...

Oh én úgy látom, a női szépség a női hivatás végtelenségében áll előttünk...

(Kapl Béla könyvéből.)

a folyó évi augusztus hó 21-ére eső vasárnapra kivételesen megengedte, hogy az ipari munkák a folyó hó 21-ére eső vasárnapon reggeli 6 órától déli 12 óráig és esti 6 óráig tul akadálytalanul legyenek végezhetőek.

A király napja.

Udvarhelyvármegye díszközgyűlése.

Székeludvarhely, augusztus 18.

Nem a bécsi udvar hideg pompája, de a magyar nemzet és a nép szeretete övezte ma a nyolczvanéves uralkodót. Azt a királyt, kit oly sok csapás, sok csalódás ért mint embert és mint fejedelmet. Noha a sok ellentétes áramlat közepette szinte emberfeletti erőre kellett hozzá, megmaradni az alkotmányosság szigorú ösvényén, fenn a trón hideg fenségében, a nejt és fiát gyászoló férfi bús egyedülvalóságában, öregséggel, a hatvan éves szakadatlan uralkodás fáradtságával küzdve, a nemzetek, népek, pártok örökös harcában. Kis és nagy politika hatalmi versengései és örökös cselszövései közepette igazgatta a Felség páratlan köteleességtudással, a törvényesség és alkotmányosság útjáról egy hajszálnyira sem térve le, két nagy birodalmának sorsát.

Ennek a nagy embernek 80-ik születésnapját ünnepelte meg a mai napon az ország közönsége. És ebből az ünneplésből szépen kivette részét Udvarhelyvármegye is mai napon tartott közgyűlésében, tanúságot téve éppen ünnepi díszszóval, hogy a magyar nép pártkülönbség nélkül szereti királyát.

A gyűlésről a következő részletes tudósítás számol be:

A király 80-ik születésnapját díszes keretben ünnepelte meg Udvarhelyvármegye közönsége. A hivatalok testületileg résztvették a róm. kath. majd a református és azután az unitárius templomokban tartott hálaadó istentiszteleteken. Ennek végeztével a megyeház dísztermébe vonult a közönség. A terem karzatának fenntartott részét díszes bölgyközönség foglalta le, míg a többi rész szintén zsufolásig megtelt ünneplő közönséggel. A terem széksorait a hatóságok, testületek és a törvényhatósági bizottsági tagok foglalták le és komoly ünnepi fekete soraikból élénken váltak ki a díszmagyar öltövények és katonai díszegyenruhák viselői.

A gyűlést Dr. Sebesi János alispán pontban 11 órakor nyitotta meg, ismertetvén a gyűlés célját, majd felkérte Dr. Paál Árpád főjegyzőt, hogy javaslatát tegye meg.

(A felirat.)

Dr. Paál Árpád főjegyző az ünnep jelentőségét vázoló beszéde után a következő határozati javaslatot olvasta fel:

Császári és Apostoli Királyi Felség.

Legkegyelmesebb Urunk!

Megihletett örömmel köszöntjük a napot, melyen Felséged születésének nyolczvanadik évfordulóját megérhettük. E nyolczvan esztendő a mi koronás királyunk eddigi élete, de egyuttal hatalmas részlete a világ történetének és tömör magaslata a magyar nemzet előhaladásának. Magasság, mely megnyitja legjobb és legszebb érzelmeink mélyiségeit; sugárzó szlop, mely időknak nagy emlékeiből tornyosult össze, hogy kiolthatatlan ragyogással népeket vezessen.

Ez nekünk az a nyolczvan év, mikor fordulójánál aonak nemcsak egyes részletét, hanem az egész nagy összefüggését magunk előtt látjuk. Történelmi távolságokat látunk így magunk előtt, melyek egy nagy és nemes egyéniségnek folyton mélyebben ható jelleme szerint alakulnak, szerveződnek és a nemzet jelenébe s jövőbe életének öntudatába bekapcsolódnak. Ez az alakító, szervező nagy egyéniség nyilatkozott meg Felséges Urunk nyolczvan éves életében, mely lehajlott nemzetének sorsához, mikor csüggedett ez a nemzet; s megértette nemzetének könnyeit és vágyait, mikor egész világon csak egyedül állottunk.

Viharok értek, viharok téptek, szétválasztották sokszor a magyar társadalmat is a lefolyt nyolczvan esztendő alatt. Könnyű lett volna ezt a szétzilált társadalmat még jobban elgyöngíteni hatalmi erővel. Felséges Urunk azonban átértette a Szent István koronája viselőjének nagy hivatását, s e nemzet ősi szabadságérzésének szárnyakat engedve, trónusának külső alapjait a nemzet

megértésének bensőségein újjáépítette, megteremtette Magyarország alkotmányos és békés fejlődésének új epocháját.

Világáramlatok most is érnek, a nemzet meggyőződéseit sokszor világos utak elé állítják. De mégse szétört nemzet áll már e válságok előtt, hanem olyan, amelyiknek az ősi szabadságérzete a Felséges Urunk tiszta és őszintén uralkodói bölcsésége nevelő hatásával finomodott. E nevelő hatás alatt megszerezte a világba való körültekintést, s mind öntudatosabban látja a világban való hivatását. Meglátja társadalmi és gazdasági fejlesztésének szükségességét, a nemzet jövőjének ezeket a nagy problémáit.

És ennek az öntudatnak, ennek a meglátásnak, ennek a jövőre való okos készülődésnek istápolója, védelmezője legfőként az az egyéniség, amely Felséges Urunknak nyolczvan éves életében kifejlődött. Nem bávány nekünk ez az egyéniség, hanem a nép és uralkodó egyetértésének megtisztult magaslata. Nem szolgál megalázkodás füz minket ahhoz az egyéniséghez, hanem a szabadságérzésünk megbecsülése fejében támadó hála, az együtt átélt történelmi forduló emlékezete; tehát a dinasztikus érzésnek legfőbb létezősebb, történelmileg megindokolt megnyilvánulása.

Egy a magyar ebben a tiszta áruván. Ehhez képest a nemzet jövője útjain más és más szempontokból való keresése csak pillanatonnyilag választhat el minket, de a Felséges Urunk, Apostoli Királyunk nyolczvan éves életének megbecsülésénél egyik vagyunk a hálában és a hódoló szeretetben. Ez a hála és hódoló szeretet amilyen mély és igaz mindenütt, olyan mélyen és igazán tör fel a székelyek sok időt, sok viszontagságot megért régi anyavármegyéből is. A mi sok időnk és sok viszontagságunk csak újabb ok arra, hogy hálaunkat és hódoló szeretetünket még érzékenyebb lélekkel tudjuk átérzeni az iránt, aki sok időt és sok viszontagságot az uralkodói szék fényéből a magyar nép erejévé és tiszta öntudatává nemesített.

Isten áldása kísérelje Felséges Urunkat további élete útjain, mint ahogy kíséri hű magyar népének szívből fakadó áldása! Ezzel az áldó szóval, ezzel a mélyéges hálaérzettel köszöntjük ismét Felséges Urunk nyolczvanadik születésnapja ünnepét, hódolatunk igazságában tökéletesen átérzve a gyermeki ragaszkodás hóféhér őszinteségét.

Ezzel maradtunk, ezzel vagyunk Császári és Apostoli Királyi Felségednek örökké hűséges alattvalói.

Székeludvarhely, 1910. aug. 18.

Udvarhelyvármegye közönsége.

(Az ünnep méltatása.)

Dr. Valentsik Ferencz: Hálaadó zsolozsma két ajkainkon, mely visszhangra talál milliók, meg milliók lelkében. Visszhangra talál a magyar nemzet minden hű fiánál, mert loyálisabb, királyszereztőbb nemzet a föld kerekén nem létezett.

Ez a loyális szülte „a magyar szent korona“ fogalmát, melyben a nemzet és király mint az állami souverainitas tényezői, egybefonódva, egymást kiegészítve, mint különböző irányokban ható, de egy azonos célra törekvő faktorok, elválaszthatlan, harmonikus közösségbe olvadnak egybe. Ez a loyális szülte azt a tudatot, hogy az alkotmányosság fogalmát a király személyétől elválasztani nem lehet. És az idegen népcsaládok áradatában, a testvértelen és magára hagyott nép, érezve az egyesülésre törekvő és őt körülövező egymásközt rokon fajok aczélsarkjának agyon szorításával fenyegető ölését, titáni küzdelmek és vérbe fulladt szenvedések közben tanulta meg, hogy fajfenntartási törekvései és elérni vágyott nemzeti imperializmusának legerősebb és legbiztosabb támasztéka, egy a népek szeretete és rajongó lelkesedésétől körülbástyázott erős dynastiában keresendő. Kijegyezdedett az a tudat, hogy a királyság fénye és hatalma s meg nem ingatott tekintélye a nemzet nagysága ereje és boldogságából táplálkozik és viszont csak egy megelőgedett nemzet érzéseiből ragyoghat fel az a fény, mely a legszebb és legméltóbb glóriával veszi körül Szent István koronájának felkent viselőjét. Öserővel él bennünk a tudat, hogy a nemzet és király iránti hűséget szétválasztani nem lehet, mert e kettő együtt azon fenntartó erő, melyre a történelmi tapasztalat és a jeleni viszonyaink ére't megfontolása és számbavétele egyaránt rászorít.

Ne csudálkozzék tehát senki azon, hogy a mai napon, midőn az isteni gondviselés végtelen jósága és kegyelméből alkotmányoson uralkodó királyunk 80-dik születés napját üli meg, örömtűzek gyulnak ki a hármas hegy és a négy folyó országának minden vidékén, s királyunk iránti szeretet, ragaszkodás és hűség érzelmeiben találjuk meg azt a csodaszert, mely az ellentétek hangját elcsitítja, s a lefolyt roppant küzdelmek szenvedett sebeit is behegesztve, mindnyájunk érzelmeit a legszebb harmoniába olvasztja egybe.

Negyvenhárom éve annak, hogy királyunk fején viseli Szent István koronáját. Ezen idő alatt változó jó és balszerencse, öröm és derű, dicsőség és szenvedés jutott osztályrészünkül, de hanyattatásaink és vigasságaink közepette egyaránt felemelt, megvigasztalt és reménnyel töltött el a tudat, hogy van egy jószágos királyunk, ki csudálatosképp bírja az erők egyesítése, a lelkesítés és mérséklés nagy tudományát. Értelem és erély, bátorság, tetterő, tettevaló készség és képesség fenkölt személyiségének kiemelkedő vonásai. Olyan férfi a mi jó királyunk, ki egész lelkével néz és látás után eseng. Éppenséggel az az ember, ki rátermett arra, hogy minden neki jutott dolgot jól elvégezzen. Ilyen és csak ilyen tulajdonok mellett szerezhette meg azt a páratlanul álló nagy tekintélyt, melyet nemcsak uralkodása területén, hanem az egész világon mindenki elősmer és respektál. És ez a megszerzett tekintély, az elősmerés, mely osztályrészétül jut, a közbecsülés, a melynek örvend, tette lehetővé, hogy országunk hosszú időkön át a békés munkálkodás áldásait elvérvén, magasan lobogtathatja a kultura és művelődés szóvetnekét, s lerakhatja alapjait álmaink legszebbike, a nagy, erős, hatalmas és egységes magyar nemzeti állam egy új évezredes fennállásra hivatott épületének.

S ki tagadhatná, hogy melegség, mélység és őszinteség lakozik szívében. Népeinek jólétét és előremenetelét nemcsak óhajtja, hanem ezért minden áldozatrakész. Csudálatosképp felismerni képes a dolgok valódi lényegét és mibenlétét. Látszat előtte semmi, a lényeg minden. Még a nagy embereknél is gyakran feltalálható biaságok egy paránya sem lakik benne. Ismeri a hallgatás nagy tudományát és tud játszani az érzelmek hurjain, tud szólni a lelkesítés hangján. Mindent átfogó, megérteni képes nagy elméje, mélységes appreciáló képessége, nagy elhatározásokra való tetteire jóv boldogulásunk és fejlődésünk reményfakasztó forrása. Az események, melyek nagy nevéhez fűződnek, sokkal közelebb esnek hozzánk, sem hogy szokot elfogultságtól menten bonczolni lehetne, de fenséges személyeinek nagy tulajdonai a meteor fényével hatolnak át minden sötétségen, vészes és vihartrejtő felhőkön s elismerésre készítetnek minden embert, valljon bármely nézetet és tartozzék bármely politikai párthoz. Carlyle a híres történetíró mondja, hogy „vics erkölcsibb tény az emberek közt, mint az uralkodás és az engedelmesség ténye. Jaj annak, ki engedelmességet követel, mikor arra jogos igénye nincs, de jaj annak is, ki azt megtagadja, mikor azzal tartozik. Isteni jog, vagy ördögi gonoszság rejlik minden igény fenekén, mit egyik ember a másik irányában támaszt. Azt mondom én, találjátok meg nekem az igazi királyt, a képes, tehetséges embert s meg van neki az isteni joga föllöttem uralkodni. Hogy valamelyes türhető módon, megeljük a módját, amelynél fogva megtaláljuk őt, s ha megtaláltuk, kész legyen elismerni minden ember az ő isteni jogát: ez éppen a gyógyír, mely után kutat korunkban mindenütt ez a beteg világ.”

Az alkotmányok eszménye minden népeül és minden korban megtalálni az igaz embert, kiválasztani a legképesebb, a legigazságosabb, a legnemesebbet, odaállítani az ügyek élére és kezébe adni a főhatalmat. A legezebb, a legbámulatraméltóbb alkotmány is papirrongy az avatatlan, a képtelen és nemtelen kezében, míg a gyöngébbben konstruált alkotmány mellett is boldogul a nép, ha az államfőt nagy és nemes tulajdonok ékítik, ha a humanitas és igazságérzet tekinteteli irányítják cselekedeteit. Nekünk magyaroknak nagy okunk volt a mai napon hálaadó imákat rebegni és nagy okunk van forró imában kérni a gondviselést, hogy ha ugy bánt velünk, mint a kiválasztott népével bánti szokott és uralkodóul adta Ferencz József fenkölt személyét, akkor áldja, tartsa és oltalmazza drága életét.

Jövönk képét sötét fátyol borítja. Halandó szem a fátyol mögé be nem pillanthat. Jól tudjuk, hogy megpróbáltatások, nehéz küzdelmek várnak reánk. Haladó, erősen kulturált államok versenyében élünk. A folytonos harcok miatti visszamaradásunkat a legnagyobb erőfeszítéssel pótolhatjuk csak. Elmaradunk azonban nem szabad, megállanunk nem lehet, a kulturáltabb államokkal lépést kell tartanunk, különben elvesztünk. A nemzetnek összes energiáját feltokozni, őseinktől öröklött erőnyeinket fejleszteni, hibáinkat levetni, s a legnagyobb áldozatkészséggel és önzetlenséggel a közért, a köznek élni s ezért dolgozni kell, ha jövendónket biztosítani akarjuk.

Bizony nincs okunk elbizakodni. Aggodalomra van okunk, de kétségbeesünk nem szabad. Népeünk

nek bebizonyult életereje ezeréves történelme tapasztalati igazságai, melyek megadják a feleletet minden kérdésre, kezdetleges bár de elvitathatlanul létező kulturánk alapfilái, fajunkhoz és alkotmányunkhoz való ragaszkodásunk, harcias erőnyeink, és ezzel párosult békeszeretünk a politikai kincsek, melyeket gyűjtöttünk, a magyar föld vonzó őseréje, hazaszeretőkünk és törhetetlen királyhűségünk, mind mind egyes hatalmas czölöpei azon erődítménynek, melyre a jövőbe vetett bizakodásunk támaszkodik. De a legfőbb biztosíték a teljes bizalom, a tökéletes együttérzés nemzet és királya közt. Ez a mire törekszünk mindannyian a mit különböző utakon és módokon s különböző formákban, de mindannyian elérni akarunk. Azt akarjuk, arra törekszünk, szinte suggestiv erős akarattal, hogy jó királyunknak mosolyra derüljön arca, ha nemzetünknek jól megy a dolga, és köny rezegen szemében, ha a végzet csapásai sújtják hozzá hűséggel és szeretettel ragaszkodó nemzetét.

Felséges királyunk áldott keze megkezdé a munkát, adja Isten, hogy vigye tökélyre ugyanaz a kéz. Az Isten védje és oltalmazza, s áldás és szerencse kísérik a jövendők bizonytalan útjain!

Éljen a király! (Lelkes éljenzés.)

Gróf Mikos János: Indítványozza, hogy a most elhangzott beszéd egész terjedelmében a jegyzőkönyvben megörökítették és a családi köülményei miatt megjelenésében akadályozva levő Haller János gróf főispánt táviratilag kérje meg a közgyűlés, hogy a feliratot a trón számolyához juttatni sziveskedjék.

Elnök: Felteszi a kérdést és konstatálja, hogy a közgyűlés egy feliratot, mint ezen utóbbi két indítványt elfogadja, majd a közgyűlést bezárja.

HIREK.

Székeludvarhely, aug. 20.

Czellővészet a középiskolákban.

A két éves katonai szolgálat tényleges megvalósulása ugylátszik csakugyan küszöbön áll. Erre vall legalább az a nagy érdeklődés, amelylyel katonai körökben a monarchia haderejének új kiképzési módzataival foglalkoznak. Minden faktor elismeri ugyanis, hogy a két évi kiképzés csak az esetben nem változtatja meg véderőök erőviszonyait, ha a kiképzés mai módját lényegesen megváltoztjuk, mélyítjük, intenzívobbé tesszük, — szóval, hogy ha módot és eszközöket találunk arra, hogy katonáink már az iskolából hozzanak magukkal bizonyos katonai érzéket. Mert azzal az idegenkedéssel, melylyel faink ma lépnek be a kaszárnyák falai közé — bizony a jövőben sem fogunk be'odogolni. Érthetetlen is, hogy míg az élet minden eshetőségére előkészülők ifjúságunkban, míg a társadalom minden követelményének igyekszünk olyképeleget tenni, hogy a legjobban állhassuk meg majdan a helyünket, a katonai követelményeknek, amelyek pedig ugyszólván általánosok, csak ugy ahogy akarunk eleget tenni. Holott a katonáskodás, különösen az önkéntesi és tisztikoztatban ma nem barbár öldöklöni tanulás, hanem évezredes kultura útján kifejlődött, subtilisan finom logikai folyamatoknak és főleg kényszernek — rendszerekbe öntött foglalata.

Antikulturális szempontok tehát nem jöhetnek számba, amidőn arról van szó, hogy a hadseregbe lépő ifjuság nagyobb kedvvel készüljön el jövendő — ideiglenes — feladataira. Magasrangú tisztjeink is ezért agítálnak — persze csak diszkrét tartózkodón, amint ezt katonai állásuk megengedi — hogy az ifjuság a középiskolában nyerje el az előkészítő katonai ismereteket. Legfontosabb itt, hogy a czellővészen képezzük ki őket. A mai lezser mód, hogy csak az amatőrök jelentkezzenek, persze édes-kevés. Nem kilégítő az sem, hogy a középiskoláknak csupán hetedik és nyolczadik osztályu tanulói részesülnek itt-ott bizonyos oktatásban. A czellővészet olyan testet és lelket fejlesztő gyakorlat, oly nagy mértékben fejleszti az agyat, a látó és tappintóérzékét, hogy pedagógiai szempontból is előnyös volna, ha a közép- és polgári iskolákban mint rendszeres tantárgyat, már negyedik ötödik osztálytól kezdve bevezetnék.

Azzal ugyanis, hogy már az alsóbb osztályokban is tanítják a czellővést, azt nyernők, hogy azok az ifjaink, akik nem érettségiznek és így majd két évig lesznek kénytelenek szolgálni, — szintén részesültek előzetes katonai kiképzésben. Ily módon legalább elesik két évig szolgáló katonáinknak egy ré-

szenél az az aggodalom, hogy nem lehet eléggé kiképezni. A magukkal hozott ismeretekre sokat lehet majd építeni a két esztendő alatt, különösen ha al-tisztjeink nivóját is emelni igyekezünk.

De elemi iskolát végző fainkat is részesíthetjük előzetes kiképzésben, ha falusi czellővő egyesületekbe, amelyeknek egy kis katonai külszint adunk, tömörítjük őket. Akkor ők is szívesen töltik majd idejüket kocsmák helyett a gyakorlótéren és a lövöldékben, ahol a kiszolgált falubeliek pompásan taníthatnák a felcseperedő új generációt a hadviselés elemi ismreteire. Ha ezek a törekvések követőkre találhatnak, hadseregünk minden faktora örömmel fog sietni a közremunkálással és akkor ezzel is közelebb jutott egymáshoz a megismerésben a katonaság és polgárság, amely ma, sajnos még nagyon is idegenül áll egymással szemben, holott olyanynyira egymásra vannak utalva!

Kitüntetés. A király özvegy Kemény Béláné bárónénak és özv. Ugron Jánosnénak a II. osztályu Erzsébet-rendet adományozta.

Távozó lelkész. A kénosi unitárius egyház nem régiben megválasztott köztisztjeletben álló lelkészét, Balázs Andrászt a tordaaranyosmegyei *szfalvi* egyházközség egyhangulag lelkészévé megválasztotta, s a püspök a választást megerősítette. Balázs András e hó 28-ikán bucsuzik el kénosi egyházközségtől és szeptember 4-ikén tartja beköszöntőjét új állomása helyén, mely szülőfaluja is. A kénosi egyházközség lelkészévé Rediger Géza papjelöltet választotta meg.

A szegény tanuló érdekeiben. Az udvarhelyvármegyei Népevelési Egyesület nemes elhatározás által indítatva lehetővé akarja tenni azt, hogy e vármegye mindennapi tankötelesei között egy se legyen, ki a sikeres előhaladáshoz multhatlanul szükséges tankönyveket nélkülözze. Nevezett egyesület folyó évi közgyűlésében Rhédei János kir. tanfelügyelő bizta meg azzal, hogy a mutatkozó szükségleteket állapítsa meg s ennek kielégítése iránt a rendelkezésre álló összeg erejéig intézkedjék. Ezen oknál fogva most a tanfelügyelő felkéri vármegyénk tanítókarát, hogy azon mindennapi tanulóik névjegyzékét, kiknek részére a nélkülözhetlenül szükséges *olvasókönyveket, történeti, alkotmánytani és földrajzi* tankönyveket beszerezni nem tudják, vele f. évi szeptember hó 10-ig multhatlanul közölni és ezen névsorhoz gondos kimutatást mellékeljenek afféül, hogy a vezetés alatt álló iskolában hány s hányadik osztályu, mely szerző által írott olvasókönyvre, történetre, alkotmánytanra vagy földrajzra van szüksége? Tájékozódás czéljából a tanfelügyelő a következőket közli: 1. A rendelkezésre álló összeg szerfölött mérsékelt és a nyilvánvalóan túlzott igények fölött napi rendre térnek. 2. Ingyen könyveket csak földhöz ragadt szegény emberek gyermekeinek adnak. Modosabb és munkaképes szülőknek maguknak kell gyermekeik könyv szükségletét kielégíteni. 3. Mielőtt a tanító hozzá fordulna, vegye igénybe az egyetemi nyomda s könyvkereskedők által kötelességszerűen adandó ingyen könyveket. 4. A mely iskolában a tanító ügyessége az ingyen könyveket biztosítja, ott a *szegény gyermekeknek* író és rajzszereket ad az egyesület. Túlzott kérelmek fölött itt is napirendre térnek. 5. A jelzett könyveken kívül más könyveket nem adnak. 6. A ki f. évi szeptember hó 10. után fordul hozzá, segítséget ne várjon.

Eljegyzés. Tusnádi Dr. Éltés Zoltán eljegyezte Szentkatolnai Demény Máriát, Demény Ferencz táblai bíró és neje leányát Csikszeredában.

Házasság. Kuncz Elek kolozsvári tankerületi főigazgató fia, Dr. Kuncz Ödön, budapesti kir. ít'őtáblai tanácsjegyző f. hó 22-ikén tartja esküvőjét Szabó Vajával, Szabó Dénes kolozsvári egyetemi tanár leányával.

Pénzügyi kinevezés. A pénzügymisztser Németh Albert pénzügyi segédtitkárt pénzügyi titkárrá nevezte ki.

A felsősófalvi égettek felségélyezése. Felkérték a következő sorok közlésére. Tek. Szerk. ur! A felsősófalvi tűzkárosultak részére a „Szövetkezés” című közgazdasági lapban megjelent közleményemre, a következő adományokat vettem és kérem, hogy azt lapjában a nyilvánosság előtt nyugtázní kegyeskedjék. A bácsi fogy. és ért. szövetkezettől 5 kor., a Nagysolyos és Hidegkut községi hitelszövetkezettől 10 kor., a szászdányáni Gazdák szövettségétől 20 kor., a paptamási fogy. és ért. szövetk. 3 kor., a kakucai

fogy. és ért. sz. 10 kor., a Kibéd és vidéki fogy. és ért. sz. 20 kor., a mohi fogy. és ért. sz. 5 kor., a „Hangya” erdélyi központjának tisztviselői karától 33 kor., a kenczidai fogy. és ért. sz. 20 kor., a kassa-bélai fogy. és ért. sz. 10 kor., a henczidai iskolás gyermekek adománya 3 kor. 72 fill., Soós E. Géza sz. 4 kor., Kelemen Pál Hertelendy-falva 12 kor., Kállay András Nagyhálász (Vágási Zs. által) 200 kor., a Székelyudvarhelyi zalogkölcson és betéti pénztár Igazgatóságának adománya 100 kor. Ehhez hozzáadva a segélyző bizottsághoz már régebb beszedtetett „Hangya” Igazgatóságának 100 koronás adományát, összes gyűjtésem kitesz 54572 kor., azaz: ötszáznegyvenöt kor. 72 fillért, mely összeget fentiek értelmében az udvarhelyi járási főszolgabíró urnak beszedtettem. Fogadják a nemes szívű adakozók úgy a magam, mint tüzkkárosultjaink nevében is mély és hálás köszönetemet. Felsősfalván, aug. 12-én. *Hetser Kálmán, áll. tanító.*

Dávid Ferencz emléke. F. hó 28-án d. e. 10 órakor a helybeli unitárius templomban Dávid Ferencz születésének 400 éves évfordulója alkalmából ünnepélyes isteni tisztelet lesz, melyen ünnepi beszédet tart *Bölcöny Vilmos, unitárius lelkész.*

Hidépítés. A kereskedelemügyi miniszter a héjjasfalva—csikgyimesi állami közut 21—22 km. szakaszan levő 51. sz. 35° m. nyilású nagyalambfalvi Nagyküllő-bridéjé építését engedélyezte. Emellett hid a) alépitményi és kapcsolatos munkáinak, b) vasfelszerkesztésének biztosítása céljából folyó évi szeptember hó 10-én d. e. 10 órakor a székelyudvarhelyi államépitészeti hivatal helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni. Az épitményi és vasfelszerkesztési munkákra csak külön-külön tehető ajánlatok. Ezenkívül az egész hidnak vasbeton szerkezettel való létesítésére is tehető ajánlatok. Az épitményi és kapcsolatos munkákra vonatkozó műszaki művelet, általános és részletes feltételek, nemkülönben a vasbeton szerkezetre érvényes különleges feltételek a helybeli m. kir. államépitészeti hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők; ugyanott az alépitményi ajánlati költségvetés; ikerint 50 fillérért, az ajánlati minta pedig díjlatamul megszerkezhető.

Műsoros estély. A Szejke-fürdőn ma, szombaton, táncszalaggal egybekötött zártkörű műsoros estélyi rendeznek. Kezdeté este fél 8 órakor. Belépő díj: személyegy 1 kor. 20 fill., családjegy 3 korona. A tiszta jövedelem a székelyudvarhelyi ref. toronyóra javára lesz fordítva.

Vissza a keleti pályaudvarra. A keleti pályaudvarra érkező brassói gyorsvonatok egyrésze egy év óta Szolokon irányt változtatva Szeglyéd felé a nyugati pályaudvarra fut be. Ezt az új rendet addig tartoták, a míg a budapesti keleti pályaudvar-tól Püspökáldányig vezető új vágányt kiépítik. A munkálatok ma már meglehetősen előre haladtak, úgy, hogy az új vonal szeptember közepén már teljesen készre átadható lesz a forgalomnak, sőt már most is folyik rajta a közlekedés. Kitérőnek használják az új vonalat, hogy a sűrűn közlekedő vonatok, különösen pedig a teherközlekedés ne gátolja a személyforgalmat. Az októberi menetrendbe már a régi rendet viszik be. A Székelyudvarhely felől érkező vonatok tehát ismét a keleti pályaudvarra futnak be.

Uj százkoronás bankjegyek. A pénzügy-miniszternek a hivatalos lapban pénteken közlött rendelete szerint az Osztrák-Magyar Bank 1902. évi január 2-ikéről keltezett 100 koronára szóló bankjegyeit bevonják és 1910. évi január 2-ikéről keltezett új százkoronások bocsátanak ki. Az új százkoronásokat augusztus 22-ikén kezdi meg. Az új százkoronás, nem mint a mostani rózsaszín alapon zöldhasú, hanem tarka alapon ártákkal készült lesz. Ugy a magyar, mint a német oldalon ugyanazok a képek lesznek, míg most a magyar szövegű oldal mást ábrázolt, mint a német. Az új százkoronások hivatalos leírása a következő: Az Osztrák-Magyar Bank 1910. évi január 2-ikéről keltezett 100 koronára szóló jegyeinek rétalakja 163 milliméter széles és 108 milliméter magas, vízjegy nélküli papíron vannak nyomtatva, az egyik oldalon magyar, a másikon német szöveggel. A tulajdonképeni 151 milliméter széles és 96 milliméter magas készült jegyek két részből áll. A jegykép jobb oldali nagyobb részén egy magyar, mint a német oldalon derékszögű keretben a felső balsarkokban a magyar korona országainak címere, illetőleg a babérral övezett ausztriai császári sas látható. Ettől jobbra egy eszményi alak mellképe van, melynek alsó része a kép egész szélességét elfoglalja. A kép alsó részét elfoglalják az eszményi alak jobb válla és egy virágfüzér, melyet az alak két kezével tart. A virágfüzér közt négyesögletes mintázású ruba látható. A háttér, ép úgy, mint az alaknak abból kiemelkedő

rubája és a virágfüzér guilloche-technikai módon van ábrázolva. A keretnek felső része egy nagyobb középrozettábol áll; ennek oldalát két tojásdad alakú, a „100”-as számot tartó, egyszerűsített keretnek két felső sarkát képező rozetta díszíti. A keretnek három kisebb és két nagyobb, felváltva egymáshoz fűzött rozettából álló alsó részét a felsővel bal és jobbfelől két két kisebb rozetta köti össze. A jegyképnek valamivel kisebb baloldali részén két színben a bankjegy szövege, valamint a bank cégjegyzése olvasható.

A jó. Városunkba egy világhírű arab jós érkezett, ki állítólag minden kérdésre meg tud felelni Rohantam hozzá. Mielőtt azonban kérdéseket tettem volna, megeskettem Allahra és Wekerle Sándorra, hogy nem fog hazudni és ha csak egy kérdésre is nem tud felelni, visszaadja a pénzem.

Ezek után nyugodtan kezébe nyomatam egy nadrággombot és elkezdtem kérdezni.
Én: Mondja meg, óh jó, minkor szünik meg városunkban a pletyka?
Ő: Amikor a gyomorbagosokat a Varga-patak vizével gyógyítják.
Én: Helyes. Azt mondja meg, mikor lehet majd városunkban két embert együtt látni, akik közül az egyik nem tanár?
Ő: Amikor a másik nem ügyvéd.

Én: Jeles. Leülhet hát most azt mondja meg, mikor lesz az, hogy éjfélkor városunk egy kocsmájában sem lesz vendég?
Ő: Az Urnak 136,417-ik évében.
Én: Ugy? Ilyen hamar? Most más kérdék. Mikor készül el a sétateri hid?
Ő: Amikor a cigány-utcában szappanos lé helyett tiszta viz folydogál.

Én: Právó. Mikor nem játszanak nálunk makaót?
Ő: Amikor egy új, még hazárdabb játékot kitalálnak.
Én: Mikor lesz városunkban a kocsiint rendszeren közeve?
Ő: Amikor ló helyett már repülőgépet kötnek a járszólhoz.

Én: No most figyeljen. Most jön a legnehezebb kérdék. Mondja meg, mondja meg... figyeljen... mikor készül el városunkban a vízvezeték?
Ő (rám bántul, szája nyitva marad, dadog): A... a... a... viz... e... e... vízvezeték? Talán tessék valami mást, akármit kérdezeni.

Én: Nem, én ezt kérdezem, erre feleljen.
Ő (elsápad, kipirul, fázik, izzad, sir és végre kinyög): Nem... tu... dom. (Nagy bánat visszaadja a nadrággombot.)
Én: Jegyezze meg, hogy aki nem tud arabusul, menjen el képviselőnek, de ne jósoljon. (Mély megvetéssel távozom.)
Pikk.

Halálos végű verekedés. A múlt vasárnap este Zetelaka községben a kocsmában táncmulatság közben Horvát Károly csizmadia és Pál Lázár ottani legények kissé ittas állapotban szóváltásba jöttek, miből verekedés támadt. Horvát dulakodás közben egy nagyobb zsebkést vett elő, s azzal Pál Lázárt kétszer a jobb vállán, s egyszer a mellén szív felett úgy megszúrta, hogy aki nem tud arabusul, menjen el képviselőnek, de ne jósoljon. (Mély megvetéssel távozom.) Pikk.

Számozott sörös poharak. A külföld számos helyén megvan az a szokás, de megvan Magyarország egy némely vidéki városában is, hogy a sörös poharakat folyó számokkal látják el és aki a második pohár sört rendel, ugyanabban a pohárban kapja, amelyben az első elfogyasztotta. Ha már megtürik a poharak rendszerét a vendéglőkben, akkor ezt a rendszert enyhíti és relatív tisztaságot jelent legalább a számozott sörös pohár. Ahol ez sincsen meg és ahol nagy a forgalom, ott a tisztátalanságnak valószínűsége orgiája a számozatlan pohár. Ha tizen ülnek egy asztalnál és megrendelik a második pohár sört, a pinczér összefogja mind a tíz poharat és összevissza cserélve hozza a sör új töltéseit. Normális viszonyok között nem jelenti-e a betegségek veszedelmeit a vendéglősöknek ez a nagyfokú izléstelensége? Hát még amikor állandóan járvány fenyegeti e vízszegény várost, szabad volna-e megtérni a számozatlan poharak tisztátalanságát? A tisztaság megkivánná, hogy a sört vizes palackokban száraz pohárral hozzák az asztalra. Ha szervezett volna a mi közönségünk, ezt is keresztül tudná vinni a vendéglőkben. A számozott poharak követelése valamivel közelebb visz bennünket a tisztasághoz, haladás ez is a mostani állapothoz képest, ámbar csak szerény kis lépés előre. De legalább ettől a kis lépéstől ne riadjunk vissza.

„Évek óta használom a természetes Ferencz József-keserűvizet úgy a klinikán, mint a magánnyakorlatban, mert ez anélkül, hogy kellemetlenséget okozna, gyorsan és biztosan hashajtólag hat.”
Bacelli G. tanár,
a római kir. egyetemen az orvosi klinika igazgatója.

TANÜGY.

Iskolai értesítés.

A helybeli m. kir. állami főreáliskolában az 1910—1911. iskolai évre a beiratások folyó évi szeptember 1. 2. 3. napjain d. e. 8—12 óráig eszközöltenek.

A beiratásokat megelőzően augusztus 31-ik d. e. 8—12 óráig tartatnak meg a javító, pótló és kiegészítő vizsgálatok. A más irányú iskolákban a magasabb osztályokba átlépni szándékozó tanulókkal a felvételi vizsgálatok, valamint a magánvizsgálatok is a beiratási napokon tartatnak meg. A javító, valamint a teljes érettségi vizsgálatok szóbeli része szeptember 13-án d. u. 3 órakor tartatnak meg. A teljes érettségi vizsgálat írásbeli része szept. 4. 5. 6. napján lesznek. Ezen vizsgálatokra szept. 3-án déli 12 óráig lehet jelentkezni az igazgatóságnál. Azok a rendes tanácsok, akik tandíjmentességüket akarnak nyerni, eziránti s az intézet igazgatóságához intézett kérésüket, felszerelve hatóságilag kiállított vagyonossági bizonyítvánnyal, a beiratás alkalmával nyújták be az illetékes osztályfőnök tanárnál. Az intézettel kapcsolatos internátus konyhájáról 25—30 szegényebb sorsu tanuló kaphat igen mérsékelt díjért ebédet. Ezzel az ebéddel való segélyezésért az igazgatósághoz benyújtandó kérvényben kell kérlelmezni a vagyonossági bizonyítvány csatolásával, vagy az arra való hivatkozással. A szegényebb sorsu tanuló az intézettel tankönyvetek is kaphatnak mérsékelt számban. Minden az intézetre vonatkozó kérdésben készséggel ad felvilágosítást az igazgatóság.

Fenti értesítéssel kapcsolatban nem bírjuk elég melegen ajánlani mindazoknak, akik fiaikat nem kifejezetten tudományos pályákra szándékoznak nevelni, hanem praktikus életet, akik jó, értelmes iparost, kereskedőt, gazdát, tanítót, katonát akarnak fiaikból csinálni, azok vigyék őket a reáliskolába. A világ haladása ma már nem a latin grammatikán alapozódik meg, hanem a fizika, kémia és mennyiség tantriáson. Aztán meg a modern nyelvek ösmeretében! Mennyivel több haszna van annak az iparosnak abból, ha 9—11 éves korában megtanul egy pár száz német szót, megtanulja a számok biztos és gyors kezelését, mintha ugyanazon idejét oly nyelvnek nem könnyű nyelvtanával tölti el, melyet az életben használni nem hall, alkalmazni nem tud!

Ma, napjainkban már nem klasszikus műveltségről, hanem sokkal inkább technikai műveltségről lehet beszélni s minél tovább, annál inkább fog ez a műveltség térfigyelni. Nézzük a technika csudáit! A napról napra keletkező újabb és újabb rendszerű gépeket, melyek a leg egyszerűbbektől a legbonyolultabb szerkezetűekig mind a technikai műveltség teremtményei! Tehát ne halassza el senki se a jó alkalmat s megfontolva gyermeke jövőjét, sorsát, adja olyan iskolába, mely céljainak leginkább megfelel!

Hosszadalmas volna, mind amaz okokat felsorolnunk, melyek e fejtegetéseinkre vezetnének, de felesleges is volna, mert azt elég világosan és részletesen megtette lapunk múlt évi 31. számában „egy székely” aláírásával megjelent *„Reális pályákra”* cikkében!

A beiratások még majdnem két hét van, gondolja meg minden szülő, hogy hová írassa be gyermekét.

KÖZSÉGI ÉLET.

Szász Ferencz bucsuzása. Köztudomás szerint a vallás- és közoktatásügyi miniszter Szász Ferencz alsósímenfalvai áll. elemi népiskolai igazgató-tanítót, saját kérésére a kispesti Wekerle-telepen szervezett állami elemi népiskolához helyezte át s ezen áthelyezés folytán múlt vasárnap, e hó 14-én vett bucsut Siménfalva derék székely lakosságától s mint unitárius kántor is, a szószekekből intézve hozzájuk bucsuszédet. Ez ünnepélyes bucsuzás alkalmából megjelent Siménfalván az unitárius templomban az egész helyi lakosságon kívül a Nyikó-vidékének egész intelligenciájára, mert Szász Ferencz 20 évi egy helyben való működése ideje alatt nemcsak ezen értelmes lakosságú községet vezette a kulturális és közgazdasági téren hibetelen módon előre, de az egész vidéknek is példát mutatótt, miképpen kell a szociális intézmények egész sorozatával a nép erkölcsi és gazdasági helyzetét megalapozni és a fejlődés útján előbbre vinni. Az iskolájában, hivatali kötelességének pontos teljesítésében mindig jelen tudótló tanító, időt szakított és teljes erejéből, lelkedatlan szorgalommal működött azon, hogy a haladás, fejlődés s ez alapon a vagyonosodás minden eszközét biztosítsa azon község számára, mely iránt annyi szeretet s e szeretetből fakadó oly sok jóindulat és tevékenység fakadott. Az ifjúság számára biztosítható minden alakulattal, ifjusági egyetlet, dalkört, zenekart, ifjusági- és népkönyvtárat, háziipari tanfolyamokat, továbbá a nép javára hitel-szövetkezetet, fogyasztási szövetkezetet szervezett és

vezetett a mindezen szociális intézmények befogadására csaknem a semmiből Ifjusági Otthont építtetett, mely virágzó alkotások örök emlékül hirdetik a derék tanító nemes törekvését, melyek lankadást soha nem ismerő fáradozásának utóérhetetlen eredményei. De ezen tömördek helyi alkotásainak szervezése és fentartása mellett a tanítói közéletben is jelentékeny és vezető szerepet vitt. A tanítói gyűléseken tartott számtalan tanulmányi értekezései mellett több éven át volt a Székelykereszturi járáskörnek elnöke, majd az Udvarhelymegyei Általános Tanítóegylet főtákará, az utóbbi hét esztendő alatt pedig annak elnöke, s mindenik állásában derekasan megmutatta, hogy ezen megtszélő tiszteletbeli állásokat nem azok fényéért, de az azokban való értékes munkásságáért töltötte be. Az Udvarhelymegyei Tanítóegylet az ország tanítóegyletei között régóta az első és vezérsereget vívő tanítóegyletek sorában van, a budapesti és kolozvári „Tanítók Háza” (a tanítók főiskolájában tanuló fiatalok internátusa) az Udvarhelymegyei Tanítóegylet áldozatkész kezdeményezésének eredménye, a tanítói fizetések rendezésében (az 1907. évi XXVI. és XXVII. t. cz.) az ő vezetése alatt kezdeményező és nagy fontosságu szerepe van, de a mi egyenesen és közvetlenül Szász Ferencz személyes munkásságának eredménye, ez az, hogy az állami tanító-kántorok is megkapták, első sorban Udvarhelyvármegyében s

azután az ország minden vármegyéjében, az állami tanítói lakbérüket. Az új népiszkolai Tanterv alapján készített *Részeletes Tananyagbeosztásával*, mint értékes szakmunkával gazdagította tanügyi irodalmunkat, de jeles munkát hagyott hátra *Udvarhelyvármegye Földrajza* című könyvével, melynek igen nagy hasznát látja mindenik vármegyei tanító. Hittsorsos kántor-tanító társai fizetésének mikénti rendezésére nézve, az unitárius egyházmegyék által elfogadott jeles tervezetet dolgozott ki. De egész sorozata áll azoknak az alkotásoknak, melyek mind Szász Ferencz nevéhez fűződnek, s mi, amidőn egyrésztől örülünk, hogy ilyen nevezetes helyre jutott, másfelől a legmélyebben sajnáljuk körünkkel való távozását a vármegye legértékesebb tanítójának, aki nemcsak községének apraját nagyjárt és tanító társait, de mindenkit és mindenhol a legmélyebb tisztelettel, szeretettel becsült meg. Ezen szeretet és oly sok oldalu munkásságnak viszonzása volt az az érzékeny bucsuzás, mely oly imponálás módon nyilvánult meg a távozó tanító iránt, hogy szem nem maradt könnyezés nélkül ezen alkalommal. Találjon oly szerető otthon új állomáshelyő, miut, aminőt itt hagyott, legyen ott is az az értékes és jeles tanügyi munkás, aki nálunk volt, az lesz a mi büszkeségünk és a bucsuzás felett megnyugvásunk. Az bizonyos, hogy egy igen kiváló munkást visz el körünkkel a főváros közvetlen szomszédja. (Gy.)

Hogy miért kívánczoknak a magyar telepesek haza, azt könnyen megérthetjük, ha figyelembe vesszük a 8 hónapos kemény telet, a rossz értékesítési viszonyokat és a távol idegenben való elhagyatottság érzetét.

A tél oly kemény, hogy a föld 5 lábnyi mélyen átfagy. Képzeltetni, mennyi bajt okoz ez a gazdának a gumós takarmányfélék télire való elraktározásánál. Ez a kemény fagy igen későre enged ki, fejjegyeztem magamnak, hogy június 2-án egy magyar telepesnél tuskót szedtünk egy zab vetésből. A zab épen kelő félben volt már, ugyanakkor a talaj 30 cm. mélyen még zuzmarás volt, úgy, hogy a kiszedett tuskó gyökerei valóságilag jegesek voltak, mikor kiszedtük. Julius elsején a 4—6 láb mélységű kutak falán jégkéreg volt. Ugyanez a nap forróbban süttött már, mint nálunk a legnagyobb kánikulában. A nyár hirtelen beköszöntött; a nappal oly hosszú volt már, hogy éjjel 11 órakor a szabadban ujságot lehetett olvasni. A forró napsugár és a hosszú nappali időszak hirtelen növeli és érleli a növényeket. Ez a magyarázata annak, hogy jó buzát tudnak termelni. Magyar honfitársaim azonban papaszkodnak, hogy a hosszú tél miatt nem jövedelmező a gazdálkodásuk. Az mondják, hogy a tél megeszi a nyarat. Az állattartást a tél igen megrágtatja.

(Befejezése következik.)

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Tanító urak szíves figyelmébe.

Szász Ferencz:

Udvarhelyvárm. Földrajza Vezérkönyv, Udvarhelymegyei Kalauz tanúkönyv

BECSEK D. FIA könyvnyomda kiadásában megjelent és ugyanott beszerezhető.

Szám. 1186—1910 ki.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye homoródi járáshoz tartozó Magyarhermány községben a községi szülészeti állás megüresedvén, felhívom azon okleveles szülésznuöket, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványaiakat hozzám f. évi szeptember 10-ig adják be.

A bába fizetése: évi 180 kor. működési díja 8 napra 4 kor. minden további napra 80 fillér.

Oklánd, 1910 augusztus hó 16-án.

Szabady, fõszolgabíró.

Nem kell senkinek Budapestról
butort hozatnia,

mert

Székely és Réti

butorgyárosoknál
Marosvásárhelyen

teljes tömörfa
hálószoba berendezés

mely áll: 2 szekrény, 2 ág,
2 éjjeli szekrény mávánnyal, 1
mosdó márv. és tükörrrel összesen

360 korona.

Ugyanez három részű toiletrel
400 korona.

Óriási fuvarmegtakarítás

mert teljes lakberendezéseket
Erdély bármely állomására kü-
lön megegyezés alapján bér-
mentve szállítunk.

Vidékre meghívásra személyesen mu-
tatjuk be gazdag mintagyűjteményün-
ket, és kívánságra részletes költség-
vetéssel és rajzokkal szolgálunk.

A tengerentuli kivándorlás a közeljövõben emelkedni fog.

Irta: Dr. Hoffmann Ferencz,

kassai gazdasági akadémián a közgazdaságtan tanára.

Hazánk egyes vidékeire az amerikai kivándorlók tömegesen térnek vissza s mintha az itthon maradtak okulásának a hazatérők példájából, nem keresik fel már oly tömegesen Amerikát. Más vidékekrõl, különösen az alföldi vidékekrõl ellenben folyton növekedik a tengerentuli kivándorlás.

Ez a növekedõ kivándorlás a jelenben és a jövõben egészen más természetû lesz, mint volt eddig. Az amerikai kivándorlók ezideig csaknem kizárólag az iparban és bányákban keresték fel megélhetésüket, átlagos 3—6 évig maradtak távol s azután rendszeren pénzzel tértek haza. A jelen és a jövõ kivándorlóit ellenben már nem a kelet amerikai államok nagy ipartelepét keresik fel, hanem a távol nyugat és északnyugat buzatermõ földjeit.

Amerika bánya- és ipartelepét a világ minden államaiból odaözönlõtt bevándorlók tultõmték, úgy, hogy azokon a helyeken ma már sok a felesleges munkás. Hónapokig kénytelenek az emberek munka nélkül ácsorogni, míg valami sovány keresethez jutnak.

A nagy bevándorlás nemcsak azt idézte elõ, hogy nehezebben lehet munkát kapni, hanem azt is, hogy a bérek alacsonyabbak lettek. Az utóbbi válságos gazdasági évek alatt pedig az egyszerű megélhetés is nagyon megrágtult. Oly sovány lett a kereset e vidékeken, hogy abból a nagylábon élõ amerikai munkás magát és családját nem tarthatta fenn.

Ilyen gazdasági viszonyok mellett nem csoda, ha a munkások ezrei egy jobb, függetlenebb és biztosabb megélhetés után vágyódtak. Maguk a közélet kiváló emberei is belátták, hogy az ipar tulerõs a mezõgazdasággal szemben, azért erõsen sürgették és sürgetik ma is, hogy az emberi munkaerõt arányosabban, helyesebben kell elosztani a nemzeti termelés terén. A hírlapok és folyóiratok állandóan panaszkodnak Amerikában, hogy: „A nagymértékû népességaprodással nem tart lépést a mezõgazdasági termelés; a mezõgazdasággal foglalkozók száma elenyészõen csekély a gyári és bányamunkásokéval szemben. Több farmert és kevesebb ipari munkást Amerikának.” Ez csakhamar a köztudatba ment át.

Ugyanez a híre ment, hogy a nyugati vidékeken az idáig szárazság folytán hasznavehetetlen területeket az amerikai kormány öntözõ csatorna-rendszerrel látta el. A telepitõ ügynökök csakhamar még is jelentek a keleti államok sűrű népességű vidékeire és a heverõ munkások milliói között találtak is sokat, kik megúnva mintegy a bérmunkás sorsot, örömmel telepedtek le a 20—80 magyar holdnyi olcsó, öntözõ csatornával ellátott földekre. Így lettek az ipari munkásokból mezõgazdák. Ezek példáját ma már milliók követik, a keleti vidékek munkással túltõmött gyarai kezdenek kiürülni s a nyugat lakatlan sívár vidékei kezdenek benépesülni jó módú farmer lakossággal s a kopár vidék már is sűrűn van zõldölõ kis gazdaságokkal díszítve.

Még korábban ezen nyugat felé irányuló vándor-

lásnál indult meg a canadai kivándorlás. Amerikában gyorsan híre terjedt, hogy Canada sik földjei õstermõ erõben vannak, hol az aczélos buza gazdagon terem. E híre legelõször az amerikai gazdag farmerek mentek át Canadába; óriási területeket foglaltak le az olcsó földbõl s be vetették búzával. Csakhamar meggyõzõdtek, hogy sokkal nagyobb jövedelmet nyerne itt, mint saját hazájokban a már kizsárolt földeken. Erre a kisebb gazdák is tömegesen kezdtek átvándorolni, úgy, hogy 12 év leforgása alatt másfél millió amerikai ment át Canadába. Csak az elmúlt évben 95 ezer amerikai farmer telepedett át és vitt magával 100 millió dollár készpénzt az új otthon megalapításához.

Igy nemcsak a gyár- és bányatelepek ürültek meg Amerika keleti vidékeire, hanem a farmok, a gazdaságok is. Mindenütt hénag támadt, melyet ezután a folytonosan bevándorló idegenek foglalhattak már el. Rövid idõ alatt nemcsak amerikaiak telepedtek a nyugati vidékek csatornázott gazdaságaiba, hanem mindenféle idegen bevándorló is.

Ismerjük a magyar embernek azt a jó tulajdonságát, hogy a földet szereti. Csodálkozhatunk-e azon, hogy megragadta a kedvezõ alkalmat és õ is ott hagyta a gyárat, a sötét bányát s visszatért a földhöz, melyen apától örökölt foglalkozását, a földmivélést üzbethi.

Kivándorlónk tulnyomó része azon a ponton van, hogy ott hagyja a bérmunkát és amerikai vagy canadai földbirtokra letelepdedjen.

A nagyméltóságú magy. kir. földmivéléstügyi miniszter megbízása folytán már kétszer voltam Amerikában. Legutóbb 14 hónapig Canadában tanulmányoztam a magyar telepes-kivándorlók helyzetét. Bejártam mindazon helyeket, hvõ a kivándorlók le telepednek. Nemcsak pusztá szemlélõje voltam helyzetüknek, hanem részese is nehéz küzdelmüknek. Tapasztalatból akartam megismerni azokat a viszonyokat, melyek között õk élnek. Megértettem így könnyen sokaknak a hazavágyódását s azt az ószinte kijelentését is elhittem, hogy ha még egyszer haza jöhetne, soha ki nem menne Canadába. Sokan megbánták kimenetelüket, de annak idején kicsábította õket a telepitõ ügynök azzal, hogy ott ingyen földet kapnak.

Van is Canadában ingyen földbirtok annyi, hogy ha egy-egy 160 acres (circa 144 magyar hold) gazdaságba az egész Európa szegény sorsu földmivélõ családjaik letelepítanék, még akkor sem lehetne Canadát oly sűrűn benépesíteni, mint pl. Magyarország, hogy t. i. négyöszögkilóméterenkint átlagosan 60 ember jusson. Abban a három canadai tartományban, hvõ a magyar telepesek tömegesen vándorolnak, a lakosság igen ritka. Manitóban 5, Saskatchewanban 1, Albertában pedig még egy ember sem esik angol négyöszögféloldenkint. Nem csoda tehát, ha mindenkinek jut ingyenföld s hogy a canadai kormány annyira keresi a bevándorlót.

Intelligens háznál, (a hol zongora is teljes ellátásba felvételnek. Czim a kiadóhivatalban.

Egy jó házból való, jó nevelésű fiú, ki egy vagy két középiskolát is végzett, tanulónak felvétetik fűszer és vegyesáru üzletben. Bővebb felvilágosítást ad KASSAY F. ISTVÁN Szentimre-utca 8. szám.

Ügynökök és ügynöknők keresztény házak látogatására magas juttatás mellett felvételnek. Ajánlatok „Nagykereset 2467.” jelige alatt BLOCKNER J. hirdető irodájába, Budapest, IV., Semmelweis-u. 4. intézendők.

Butorvevők,

kik modern, száraz anyagból kitűnően készült urasági és polgári asztalos és kárpitos butorokat készpénzért vagy hiteltre szolid árak mellett vásárolni ohajtanak, forduljanak teljes bizalommal

Balásy Mihály

asztalos, kárpitos és butor nagyraktár tulajdonoshoz

Székelyudvarhely Kossuth-u. 43. Nagy raktár és saját műhelyek.

Jskolai növendékek f. évi szeptember 1-től teljes ellátásba elfogadtatnak. Németnyelv taníttatik. Felvilágosítást ad özv. Pomáriusz Regina nyelvtanítónő Segesvár, Bajor-utca 51. házára alatt.

Motorok! Gazdák! Gőzgépek!

Ha elsőrendű gépet akarnak venni, kérjenek árjegyzéket az Európaszerte birneve magánjáró és vontatható benzinkomoblok, magánjáró és vontatható gőzlokomobilokról. Teljes cséplőkészletek.

Benzinmotoros kőtörő, Inapritó gépek vontatásra és magánjáró szerkezettel.
Stabil benzinmotorok. Szívógáztelepek.
Kellner és Schanzer
Budapest, V., Aulich-utca 2. sz.
Sürgőnyczim: „Világosság” Budapest.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónak bizonyított báziszer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényénél, osztnál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és ügyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török lözeaf gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerész az „Arany oroszlanhoz”, Prágában, Elsbethstrasse 5 neu.

CZELL FRIGYES és FIAI

bortermelők és bornagykereskedők

Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban.

— Hordókban és palaczkokban. —

Kitünő saját termésű vörös borok.

Nyári menetrend.

Érvényes 1910. május hó 1-től.

V-v 8515	V v 8511	Gy-v 501	Sz.-v 507	V-v 8513		V-v 8514	Gy-v 502	Sz.-v 506	V-v 5512	V-v 8516
730	454			220	ind. Székelyudvarhely ér. ^	155			725	552
745	509			245	Bikafalva	139			709	138
752	521			257	Bögöz	120			658	223
811	535			311	Nagygalambfalva	111			641	508
830	557			329	Bethfalva	1241			611	842
841	602			337	Székelykeresztur	1293			603	889
859	614			345	Ujszékely	1211			542	817
913	633			409	érk. Héjjasfalva ind.	1157			528	101
		230	636	927	Brassó		219	783		
916	634	454	1098	413	ind. Héjjasfalva ér.	1154	1131	403	526	100
945	702	507	1009	442	Segesvár ind.	1124	1129	347	457	780
		609	1107		érk. Kiskapus ind.		1013	214		
		816	100		ind. Nagyszében		1155	355		
		616	1212		érk. Kiskapus ér.		1060	157		
		803	256		érk. Kocsárd ind.		822	1112		
		1110	602		ind. Marosvásárhely		821	351		
		808	307		ind. Kocsárd ér.		620	1057		
		919	510				626	131		
		132	1021		érk. Nagyvár		235	348		
		730	730		ind. Bud-pest		935	620		

A Lédézi Schenk Adolf cementsgyára ajánlja legjobb minőségű és legmagasabb szilárdságu **Portland cementjét.** Gyári lerakat Székelyudvarhely és vidéke részére **Papp Zakor Endre** vaskereskedőnél, Székelyudvarhely

Eladó egy Székelyudvarhelytől 3 km. távolságban levő 4 kövű vizimalom, melyhez 7 hold első oszt. kaszáló tartozik. Felvilágosítást ad dr. Szöllösi Ödön Székelyudvarhelyt

Világszerte ismert **kerékpár** elegáns, könnyű, eltörhetetlen a **PREMIER**

Arjegyzéket gratis és franko az egyedül eláruló **Bokor András és Társa.**

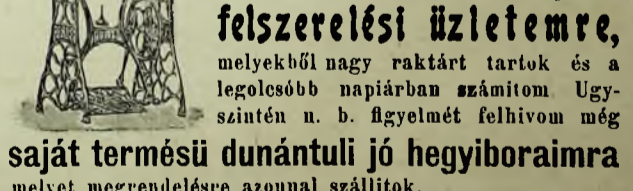
Pfaff-féle Varrógépraktár!

Felhívom a nagyérdemű közönség szívet figyelmét, hogy a világhírű, golyós **Pfaff-féle Varrógépekre** megkaptam Udvarhely- és Nagyküküllővármegyékre az egyedárusítást és főraktárt és ezen gépekből egy ipari, valamint házi célokra, állandó nagy raktárt tartok. Tehát a n. é. közönség figyelmét felhívom, hogy bevásárlásnál csakis oly gépet fogadjon el, melyen a **PPAFF** név mint védjegy rajta van mely gépekről a legmesszebbmenő szavatosságot vállalok

Egyben felhívom a n. é. közönség szíves figyelmét újonnan berendezett **Vas, szerszám- és konyha-felszerelési üzletemre,** melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napiárban számítom Ugy-szintén n. b. figyelmét felhívom még saját termésű dunántuli jó hegyiboraimra melyet megrendelésre azonnal szállítok.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve tisztelettel

ENGLER JÓZSEF.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve tisztelettel

ENGLER JÓZSEF.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu **PORTLANDCEMENTET** ajánl olcsó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható **RÖSLER** és **GÁBOR** cégénél.